

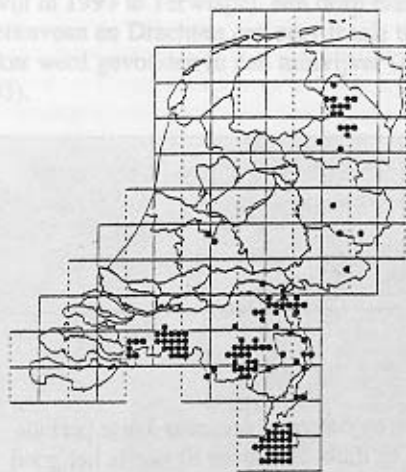
AANDACHT VOOR DE ALPENWATERSALAMANDER

Het mannetje van de alpenwatersalamander moet het stellen zonder imposante kam. De fel geblokte geelblauwe tekening van de lage kam is echter niet minder opvallend. Met hun felrode buik en het geblokte patroon op de zijkant zijn alpenwatersalamanders fraai om te zien. Dit is wellicht de reden dat het diertje op nogal wat plaatsen is uitgezet. Hij is bekend van tuinvijvers midden in de stad, bijvoorbeeld het Vondelpark in Amsterdam, waar hij zich opvallend goed kan handhaven.

Situatie in Europa en Nederland

De alpenwatersalamander komt voor in Midden- en West-Europa. Een gebied dat loopt van Zweden tot in Noord-Spanje en oostelijk tot in Roemenie en Bulgarije. In het zuiden van zijn verspreidingsgebied is het een bergsoort. Hij doet zijn naam hier eer aan en kan tot een hoogte van 2500 meter voorkomen.

Hoewel zijn verspreidingsgebied in Nederland beperkt is (zie kaartje), kan de alpenwatersalamander in het zuiden van ons land plaatselijk algemeen zijn. De vindplaatsen sluiten aan op gebieden in België en Duitsland waar hij eveneens algemeen is.

Ook in Utrecht, Gelderland, Overijssel en Drenthe komt de alpenwatersalamander voor. De verspreiding is hier echter zeer versnipperd. Het merendeel van deze meer noordelijk gelegen vindplaatsen ligt geïsoleerd. Van deze provincies zijn oude waarnemingen bekend uit de eerste helft van deze eeuw. Hoewel het dier in het verleden veel is uitgezet, zal de alpenwatersalamander op veel vindplaatsen ook van oorsprong voorkomen. Hij kan hier vroeger ook algemener zijn geweest. Van veel locaties met oude, vaak goed gedocumenteerde, waarnemingen zijn geen recente meldingen meer bekend. Dit gaat vooral op voor de Veluwe en de Achterhoek. Achterhoek en Drenthe

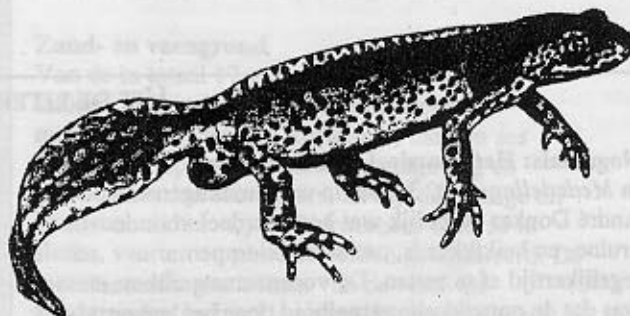
vormen de rand van het verspreidingsgebied dat doorloopt in Duitsland en ook hier niet meer aaneengesloten is.

Opmerkelijk is dat de alpenwatersalamander het goed blijkt te doen in poelen die ver van andere vindplaatsen liggen. In sommige gebieden is hij al jaren van slechts één of enkele poelen bekend. Landelijk laat de verspreiding geen sterke achteruitgang zien. Een reden waarom de alpenwatersalamander niet op de rode lijst staat, zijn officiële status is die van 'thans niet bedreigd'.

Waar kun je hem vinden?

Alpenwatersalamanders worden gevonden in stilstaande en stromende wateren, poelen en slootjes, door de zon beschenen en beschaduwde wateren. De diertjes blijken niet kieskeurig in hun voortplantingsplaats, zolang deze maar in of in de buurt van bos ligt. Dit laatste heeft hij gemeen met de vinpootsalamander, beide soorten worden dan ook regelmatig samen aangetroffen.

Alpenwatersalamanders overwinteren op het land, er zijn echter ook waarnemingen van kleine aantallen dieren die de hele winter in het water verblijven. In februari trekken ze naar het water. De dieren baltsen in de periode april – eind mei. De eieren worden, net als bij andere watersalamanders, op de blaadjes van waterplanten afgezet. Als deze ontbreken, wat bij sterk beschaduwde bospoelen vaak het geval is, vormen de bladeren op de bodem een alternatief. De eieren zijn van de andere watersalamanders te onderscheiden door hun grijze kleur. Dit is vooral als ze vers zijn duidelijk te zien.

Monitoring

De Alpenwatersalamander wordt in het Meetnet meegenomen. Inmiddels zijn er 14 proefgebieden in het Meetnet waar ook Alpenwatersalamanders voorkomen. De meeste proefgebieden liggen in Brabant rond Eindhoven en in Limburg. Voor een goede verdeling het verspreidingsgebied zal het aantal proefgebieden verder moeten worden uitgebreid. We willen het aantal proefgebieden met name in Limburg ten westen van de Maas en in Brabant uitbreiden. Bij deze dus een oproep voor waarnemers in deze provincies.